

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 1 декември 2020 г.
(OR. en)

13512/20

SOC 772
EMPL 542

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	ST 12945/20
Относно:	Заклучения на Съвета относно правата на човека и достойния труд в глобалните вериги на доставки

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно правата на човека и достойния труд в глобалните вериги на доставки.

**Заклучения на Съвета относно правата на човека и
достойния труд в глобалните вериги на доставки**

КАТО ПРИПОМНЯ, ЧЕ

1. Защитата на правата на човека, насърчаването на устойчивото развитие, опазването на околната среда, утвърждаването на социалната справедливост и зачитането на международното право са основополагащи ценности на Европейския съюз, заложили в Договорите за Европейския съюз и Хартата на основните права на Европейския съюз.
2. Тези ценности са в основата на ангажираността на Европейския съюз за защита на правата на човека и насърчаване на достойни условия на труд за всички.
3. Държавите членки са поели ангажимент да насърчават достойните условия на труд за всички, както е заложено в Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие. Устойчивите глобални вериги на доставки са от ключово значение за постигането на целите на ООН за устойчиво развитие, както се подчертава и в Новия европейски консенсус за развитие¹.
4. Програмата на ООН до 2030 г., Декларацията на МОТ от 2008 г. относно социалната справедливост за справедлива глобализация и Декларацията на МОТ от 2019 г. относно бъдещето на труда по случай стогодишнината на МОТ определиха достойните условия на труд за всички като основна цел.
5. Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика предоставя насоки на предприятията относно социалната политика и приобщаващите, отговорни и устойчиви практики на работното място, а Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия предоставят принципи и стандарти за отговорно бизнес поведение².

¹ „Нов Европейски консенсус за развитие: нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще“ – съвместно изявление на Съвета и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, Европейския парламент и Европейската комисия, 2017 г.

² Международна организация на труда: „Тристранна декларация на МОТ относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика“, пето издание, март 2017 г.

Организация за икономическо сътрудничество и развитие: „Насоки на ОИСР за многонационалните предприятия“, издание от 2011 г.

6. Зачитането, насърчаването и ефективното прилагане на принципите относно основните права при работа, включени в Декларацията на МОТ от 1998 г. за основните принципи и права при работа, са съществена част от програмата за достоен труд.
7. През 2016 г. Съветът на Европа прие препоръка относно бизнеса и правата на човека, в която се предоставят конкретни насоки за подпомагане на държавите членки³.
8. Съветът призова държавите членки и Европейската комисия да насърчават и поощряват отговорното управление в глобалните вериги на доставки, включително чрез корпоративна социална отговорност, надлежна проверка по отношение на правата на човека, утвърждаване на достойните условия на труд и социалната закрила и защитата на труда⁴.
9. Комисията прие Европейския зелен пакт⁵, подчертавайки, че в качеството си на най-големия единен пазар в света ЕС може да определя стандарти, които да се прилагат в глобалните вериги за създаване на стойност.
10. Европейският съюз и неговите държави членки са поели ангажимент за прилагане на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека с цел защита на правата на човека и трудовите стандарти срещу неблагоприятни въздействия от страна на бизнеса, в това число за да се гарантира, че засегнатите от стопанската дейност имат достъп до ефективни правни средства за защита.

³ Съвет на Европа: Бизнесът и правата на човека — Препоръка CM/Rec(2016)3 на Комитета на министрите до държавите членки, 2016 г.

⁴ Съвет на Европейския съюз – Бъдещето на труда: Европейският съюз подкрепя Декларацията по случай стогодишнината на МОТ, 2019 г., 13436/19, параграф 19.

⁵ Европейска комисия – съобщение „Европейският зелен пакт“, COM(2019)640 final, стр. 22.

КАТО ИМА ПРЕДВИД, ЧЕ

11. Пандемията от COVID-19 изостри и без това несигурното положение на части от работната сила на всички равнища на глобалните вериги на доставки. По-специално засегнати и подложени на несъразмерни нарушения на правата на човека и трудовите права, свързани с бизнеса, са жените, децата и работниците мигранти⁶.
12. Продължаващият рязък спад на работното време и значителните загуби на доходи от труд в световен мащаб вследствие на пандемията от COVID-19 означават, че само в неформалната икономика около 1,6 милиарда работници, т.е. почти половината от работната сила в световен мащаб, са изложени на непосредствен риск да загубят поминъка си⁷.
13. Пандемията от COVID-19 доведе до световна рецесия, която е значително по-тежка от икономическата и финансова криза от 2007 г. до 2009 г. Предприятията в Европа и в целия свят са изправени пред огромни предизвикателства при преодоляването на тази извънредна икономическа ситуация. Пандемията показва, че за да управляват ефективно и гъвкаво кризите, на дружествата се препоръчва да имат общ поглед върху веригите си за създаване на стойност, да познават своите доставчици и да си сътрудничат с тях.
14. Социалното партньорство играе ключова роля в преодоляването и смекчаването на въздействието на кризата, предизвикана от COVID-19, и може да бъде ефективно само ако свободата на сдружаване и колективното договаряне са защитени.
15. През последните две десетилетия се наблюдават известни подобрения в борбата срещу детския труд, въпреки че последните оценки показват значително забавяне на напредъка⁸. Ако намаляването на детския труд в световен мащаб продължи с това бавно темпо, премахването на детския труд ще отнеме още почти 40 години вместо пет години, както е предвидено в цел за устойчиво развитие 8.7.

⁶ Организация на обединените нации – „Споделена отговорност, глобална солидарност: отговор на социално-икономическите последици от COVID-19“, 2020 г.; „COVID-19 и детският труд: време на криза – време за действие“, съвместна публикация на УНИЦЕФ и МОТ, юни 2020 г.

⁷ Наблюдател на МОТ – „COVID-19 и светът на труда“, 29 април 2020 г.

⁸ Международна организация на труда – „Приблизителна оценка на детския труд в световен мащаб, резултати и тенденции за периода 2012—2016 г.“, септември 2017 г.

16. Глобалните вериги на доставки играят ключова роля в икономическите дейности в целия свят и в световната търговия. Стотици милиони работници са наети в мрежите от вериги за доставки на многонационални предприятия. Тези мрежи съставляват 80 процента от световната търговия⁹. Те трябва да бъдат управлявани по устойчив начин, за да се постигне достоен труд за всички, включително справедливо заплащане, което осигурява достоен жизнен стандарт.
17. Устойчивото управление и производство, както и социалното партньорство осигуряват конкурентно предимство. Европейският съюз би могъл чрез последователен подход да се възползва от това предимство и в качеството си на най-големия единен пазар в света да поеме водеща международна роля в насърчаването на отговорността на предприятията за техните действия и бездействия.
18. Корпоративната надлежна проверка, по-конкретно надлежната проверка по отношение на правата на човека, е от ключово значение за отговорното управление на веригата за доставки в съответствие с ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика и Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия.
19. След като Комисията призова за това през 2011 г.,¹⁰ петнадесет държави членки приеха своя национален план за действие относно бизнеса и правата на човека. Тези планове се различават значително по отношение на съдържащите се в тях подходи и ангажименти. Някои държави са въвели или планират да прилагат задължително законодателство относно надлежната проверка.
20. Анализът на Европейската комисия показва, че само малка част от предприятията в Европейския съюз понастоящем извършват цялостна надлежна проверка, която отчита всички човешки и трудови права, както и въздействието върху околната среда, и обхваща цялата верига за създаване на стойност¹¹. Това може да породی сериозни рискове както за носителите на права, така и за предприятията.

⁹ Конференция на ООН за търговия и развитие (УНКТАД) – „Световен доклад за инвестициите“, 2013 г.

¹⁰ Съобщение от Европейската комисия до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите „Обновена стратегия на ЕС за периода 2011–2014 г. за корпоративната социална отговорност“, COM(2011) 681 окончателен.

¹¹ Европейска комисия (2020 г.) – „Проучване относно изискванията за извършване на надлежна проверка по веригата на доставки“.

21. Доброволните мерки и инициативи на предприятия, синдикални организации, бизнес организации и други заинтересовани страни, като например секторни диалози и секторни или тематични платформи или инициативи с участието на множество заинтересовани страни, както и повишаване на осведомеността сред потребителите, играят важна роля, но сами по себе си е малко вероятно да променят съществено начина, по който предприятията управляват своето социално, екологично и управленско въздействие, и да предоставят ефективни средства за правна защита на засегнатите лица¹².
22. Европейските предприятия, по-специално тези с междусекторни дейности, се сблъскват с различни изисквания на ЕС за устойчивост и надлежна проверка и разнородно национално законодателство. Поради това необходимостта от еднакви условия на конкуренция с еднакви стандарти за всички, включително за конкуренти от трети държави, в рамките на европейския единен пазар се признава все повече от все по-голям брой европейски предприятия, които отчитат стойността на задължителните за целия ЕС правила за надлежна проверка по отношение на правата на човека¹³.
23. За да се обедини ефектът на лоста и експертният опит, от съществено значение е да има общо разбиране за изискванията за надлежна проверка в различните сектори, различните по големина предприятия и различните държави, в съответствие с ръководните принципи на ООН и Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия и Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика.

КАТО ПОДЧЕРТАВА, ЧЕ

24. Нарушенията на основните права на работното място, лошите условия на труд, по-специално недостатъчно здравословните и безопасни условия на труд, липсата на справедливо заплащане, нередовното или прекомерното работно време, дискриминацията, както и основаното на пола насилие и тормоз, които засягат непропорционално повече жените и момичетата, включително във веригите на доставки и във веригите за създаване на стойност, трябва да бъдат преодоляни чрез глобален подход.

¹² Европейска комисия (2020 г.) – „Проучване относно задълженията на директорите и устойчивото корпоративно управление“. Европейска комисия (2020 г.) – „Проучване относно изискванията за извършване на надлежна проверка по веригата на доставки“.

¹³ Европейска комисия (2020 г.) – „Проучване относно изискванията за извършване на надлежна проверка по веригата на доставки“.

25. Изпълнението на целите за устойчиво развитие изисква силна програма за достоен труд, както се подчертава в ЦУР 8. Насърчаването на достойния труд също е основен елемент за устойчивото производство и потребление, борбата с бедността и глада, укрепването на социалната закрила, подкрепата за равенството между половете и намаляването на неравенствата.
26. Отговорност на всяка държава е преди всичко да зачита, защитава и прилага човешките права на лицата в рамките на своята територия и/или юрисдикция. Корпоративната отговорност за зачитане на правата на човека не зависи от способността или готовността на държавите да изпълняват задължението си за защита на правата на човека.
27. Постигането на целите, определени в Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, изисква по-големи усилия и конкретни мерки за насърчаване на достойния труд, включително в глобалните вериги на доставки.
28. Създаването на благоприятна среда и постигането на напредък в отговорното управление на веригата на доставки е важна част от действията на ЕС за насърчаване на достойни условия на труд в глобалните вериги на доставки.
29. За да се преодолеят различията в защитата на правата на човека по глобалните вериги на доставки, ще бъдат необходими едновременни усилия чрез всички съществуващи канали на политиката. Европейският съюз и неговите държави членки, социалните партньори, както и съответните заинтересовани страни, включително гражданското общество, трябва да работят заедно, за да обединят усилията си за стабилна политическа рамка и стратегия, чрез които да се създадат равнопоставени условия на конкуренция в международен план.
30. Всяко евентуално задължение, наложено на предприятията, следва да бъде в съответствие с международните ангажменти, да бъде пропорционално, да създава правна сигурност, да отчита специфичното положение и нуждите на МСП и да е насочено към укрепване на достойния труд, в това число към насърчаване на отговорни отношения между предприятията от ЕС и техните партньори в развиващите се страни.

КАТО ПРИВЕТСТВА ФАКТА, ЧЕ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

31. Пое ангажимент за насърчаване на социалната справедливост в останалата част на света, за да се гарантира справедлив преход на световната икономика¹⁴.
32. Обяви намерението си през 2021 г. да представи нова инициатива за устойчиво корпоративно управление, която да включва, наред с другото, правата на човека, задължението за полагане на дължима грижа и извършване на надлежна проверка по отношение на околната среда в икономическите вериги на доставки и за създаване на стойност¹⁵.
33. Предприема действия в различни области на политиката за насърчаване на достойния труд в глобалните вериги на доставки и създаване на стойност и обяви допълнителни мерки. Тези политики включват търговия, сътрудничество за развитие, диалог и политики в областта на труда и правата на човека, секторни политики, политики за съседство и мерки, свързани с корпоративната отговорност, обществени поръчки, корпоративна отчетност, устойчиво финансиране, надлежна проверка във веригите на доставки на полезни изкопаеми от зони на конфликт, политики за околната среда и за защита на потребителите.
34. Засилва ангажираността си с държавите партньори и на международните форуми за активно насърчаване и подкрепа на националните и глобалните усилия за прилагане на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия и Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика.

¹⁴ Европейска комисия – съобщение „Силна социална Европа за справедливи промени“, COM(2020) 14 final.

¹⁵ Европейска комисия – съобщение „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.“, COM(2020) 380 final.

35. Прикани държавите членки да приемат национални планове за действие¹⁶ и обмисля различни форми на допълнителни стимули за предприятията да интегрират ЦУР в своите дейности, както е посочено в документа за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“¹⁷, в съответствие с декларираната от ЕС готовност да разгледа варианти за ускоряване на прилагането на ръководните принципи на ООН, в това число на евентуален свързан с тях план за действие на ЕС¹⁸.
36. Твърдо се ангажира да създаде култура на устойчиво корпоративно управление и да постигне добре функционираща приобщаваща икономика, която работи за хората и постига екологични и социални цели¹⁹.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ПРИ ОТЧИТАНЕ НА УСЛОВИЯТА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ И ЗАЧИТАНЕ НА РОЛЯТА И АВТОНОМНОСТТА НА СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ

37. ДА АКТИВИЗИРАТ усилията си за ефективно прилагане на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, включително чрез нови или актуализирани национални планове за действие, съдържащи интелигентно съчетание от доброволни и задължителни мерки, когато е целесъобразно. Процесите във връзка с националните планове за действие трябва да бъдат съсредоточени върху преодоляването на пропуските в защитата на правата на човека и следва във всеки момент да включват работниците и другите носители на права от засегнатите групи и общности, както и социалните партньори.
38. ДА ОБМИСЛЯТ присъединяването към Алианс 8.7., за се ускори изпълнението на действията по цел 8.7. от целите за устойчиво развитие до 2030 г., насочени към справяне с детския и принудителния труд и трафика на хора в глобалните вериги на доставки.

¹⁶ Европейска комисия – съобщение „Обновена стратегия на ЕС за периода 2011—2014 г. за корпоративната социална отговорност“, COM(2011) 681 final.

¹⁷ Европейска комисия, документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“, 2019 г., COM(2019) 22.

¹⁸ Заклучения на Съвета относно приоритетите на ЕС във форумите на ООН по правата на човека през 2019 г., приети от Съвета на 3673-тото му заседание на 18 февруари 2019 г., документ ST 6339/19.

¹⁹ Съобщение на Комисията относно Европейския зелен пакт от 2019 г., План за действие на Европейската комисия относно финансиране за устойчив растеж от 2018 г.; инициатива за устойчиво корпоративно управление под ръководството на ГД „Правосъдие“.

39. ДА ОБМИСЛЯТ подкрепа за управлението от MOT Vision Zero Fund и подобни проекти на други международни организации, допринасящи за стремежа към свеждане до нула на тежките и смъртоносни злополуки, наранявания и заболявания при работа в глобалните вериги на доставки. ДА ПОДКРЕПЯТ усилията за интегриране на правото на безопасни и здравословни условия на труд в рамката на МОТ за основните принципи и права при работа²⁰.

ПРИЗОВАВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ, В
СЪОТВЕТСТВИЕ С ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ, ПРИ ОТЧИТАНЕ НА
УСЛОВИЯТА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ И ЗАЧИТАНЕ НА РОЛЯТА И
АВТОНОМНОСТТА НА СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ

40. ДА УТВЪРЖДАВАТ правата на човека в глобалните вериги на доставки и достойните условия на труд в световен мащаб, включително да водят политика на нулева толерантност по отношение на детския и принудителния труд, трафика на хора и други нарушения и злоупотреби с правата на човека, чрез различните си вътрешни и външни политики, в рамките на многостранни форуми и заедно с глобални партньори.
41. ДА ОБМИСЛЯТ създаването или засилването на инициативи, по-специално програми за партньорство, за укрепване на системите за инспекция на труда в трети държави.
42. ДА ДОПРИНАСЯТ за устойчиво и трайно глобално възстановяване от кризата, предизвикана от COVID-19, като предприемат действия за преодоляване на последиците от нея в световен мащаб за работниците и другите носители на права по глобалните вериги на доставки и въвеждат политики за справедлив преход.
43. ДА РАБОТЯТ ЗАЕДНО за насърчаване на съгласуваността между националните и европейските мерки по отношение на устойчивото корпоративно управление, включително по отношение на изискванията по веригата за доставки, и тяхното ефективно прилагане, като се има предвид трудното икономическо положение на европейските предприятия поради кризата, предизвикана от COVID-19.

²⁰ Съвет на Европейския съюз – „Бъдещето на труда: Европейският съюз подкрепя Декларацията по случай стогодишнината на МОТ“, 24 октомври 2019 г., документ ST 13436/19.

ПРИЗОВАВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

44. ДА АКТУАЛИЗИРА съобщението си от 2006 г. „Насърчаване на достойни условия на труд за всички: приносът на ЕС за прилагане на програмата за достойни условия на труд в света“.
45. ДА СТАРТИРА до 2021 г. план за действие на ЕС с акцент върху устойчивото оформяне на глобалните вериги на доставки, утвърждаването на правата на човека, социалните и екологичните стандарти за надлежна проверка и прозрачността, като се вземат предвид опитът и поуките, извлечени от пандемията от COVID-19. Това е в подкрепа на последователното прилагане на ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика и Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия. Планът за действие следва да отговори на нуждите на хората в началото на глобалните вериги на доставки, което често е в развиващите се страни, и по този начин да допълни актуализираната програма за достоен труд.
46. ДА ВНЕСЕ предложение за правна рамка на ЕС за устойчиво корпоративно управление, включително междусекторни задължения за корпоративна надлежна проверка по глобалните вериги на доставки. То би могло да включва определение за това какъв процес на управление на риска трябва да прилагат дружествата, за да идентифицират, предотвратяват, смекчават и отчитат неблагоприятното въздействие от своята дейност върху правата на човека и трудовите права и околната среда.
47. ДА ПРЕДВИДИ подходящи мерки за сътрудничество за развитие и за подкрепа на външната политика, които могат да съпътстват прилагането на интелигентно съчетание от мерки по глобалните вериги на доставки, включително законодателство на ЕС, и тяхното възможно въздействие върху създаването на равни условия в световен мащаб и възприемането им от партньори от трети държави.
48. ДА НАСЪРЧАВА разработването и изпълнението на национални планове за действие в областта на бизнеса и правата на човека в държавите членки с цел подобряване на координацията и съгласуваността.
49. ДА ОБМИСЛИ представянето на примерни насоки под формата на критерии и стандарти за качество за националните планове за действие в областта на бизнеса и правата на човека и изграждането на структури за партньорско обучение между държавите членки във връзка с техните национални планове за действие в областта на бизнеса и правата на човека.

50. ДА РАЗГЛЕДА ВЪЗМОЖНОСТТА ЗА започване на секторни диалози в целия ЕС и за разширяване на националните секторни подходи с участието на множество заинтересовани страни за решаване на въпроси, свързани с правата на човека и трудовите права, в глобалните вериги на доставки и създаване на стойност.
51. ДА ПОДКРЕПЯ И ДА СЕ ВЪЗПОЛЗВА активно от работата на Агенцията за основните права²¹ и нейната консултативна роля по отношение на достъпа до средства за правна защита при незачитане на правата на човека по глобалните вериги на доставки.
52. ДА СЕ СТРЕМИ към амбициозно съдържание по отношение на устойчивостта и към разпоредби, предвиждащи силни социални и трудови права и отговорно управление на веригите за доставки в търговските споразумения, както и към строги клаузи за съществените елементи, свързани с правата на човека. Да продължи да работи за засилване на механизмите за наблюдение и прилагане и за гарантиране на спазването на международните стандарти в областта на правата на човека и трудовите стандарти от държавите, които се ползват от едностранни тарифни преференции.
-

²¹ Агенция на Европейския съюз за основните права, „Доклад за бизнеса и правата на човека – достъп до правни средства за защита“, 2020 г.